

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิद्यุชุมชนควนเนียง ตำบลบางเหรียง และวิद्यุชุมชนชวาทอง ตำบลบ้านนา จังหวัดสงขลา” เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อตอบคำถามเรื่องการบริหารงาน ระดับของการมีส่วนร่วม รวมถึงบทบาท/หน้าที่และประโยชน์ของวิद्यุชุมชน

โดยศึกษาจากวิद्यุชุมชน 2 แห่ง คือ

1. วิद्यุชุมชนควนเนียง ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา
2. วิद्यุชุมชนชวาทอง ตำบลบ้านนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) มีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแหล่งข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แหล่งข้อมูลที่เป็นตัวบุคคล ได้แก่

1.1.1 ตัวบุคคลที่ทำงานในวิद्यุชุมชนควนเนียง ตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 2 : รายชื่อแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวบุคคลของวิद्यุชุมชนควนเนียง

ตำแหน่ง	รายชื่อบุคคลที่ทำงานในวิद्यุชุมชนควนเนียง
ผู้ร่วมจัดตั้งวิद्यุชุมชน และคณะกรรมการบริหารงาน	ประนอบ คงสม, เมียน ไชยณรงค์, อารี กุมนูรี, ชีรพร มณีแนม, สมเกียรติ รักไชย, ศิริพล สัจจาพันธ์, จรูญ พัสสระ
ผู้ดำเนินรายการ	เมียน ไชยณรงค์, อารี กุมนูรี, ชีรพร มณีแนม, พัชรี ไหมสุข, วีระ บัวเนี้ยว, ไพบูลย์ เขียดทอง, วังสุย ศรีสกุล, ประสิทธิ์ ปิตตะพัฒน์, นิกร ขางทอง
กลุ่มคนในชุมชน	สว่าง สุวรรณโณ, บรรเจิด สิ้นสุวรรณ, เสกสรร ศรีทวีป, เอียน เลื่อนลอย, วิจิต ขางทอง, ถัน แก้วทงนงค์, สุพัฒน์ ทองแก้วกุล, อนงค์ ชัยพรหม, สมจิตร สุวรรณโณ, สุชาติ ตรีรัตน์, เลียบ เขียดทอง, อุษา นวลน้อม, ค.ศ.ปราโมทย์ ขุนทิพย์ภักดี

1.1.2 ตัวบุคคลที่ทำงานในวิฑูชุมชนชาวทอง ตำบลบ้านนา อำเภोजะนะ
จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 3 : รายชื่อแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวบุคคลของวิฑูชุมชนชาวทอง

ตำแหน่ง	รายชื่อบุคคลที่ทำงานในวิฑูชุมชนชาวทอง
ผู้ร่วมจัดตั้งวิฑูชุมชน และคณะกรรมการบริหารงาน	คาราวรรณ โอ๊ะจิง, ฌรัฐพงศ์ หลีกา, ฟาตีเม๊ะ หลีกา, อนุวัต มะสะอะ, ศักดิ์คำ มะสะอะ, หมุคตะเหล็บ โทคหิม
ผู้ดำเนินรายการ	คาราวรรณ โอ๊ะจิง, ฟาตีเม๊ะ หลีกา, ศักดิ์คำ มะสะอะ, อุทัยวรรณ รอดสุวรรณ, อนุชา พุมเสน, นิกร บุญแก้ว, ผกามาศ ทองมาก, สุทัศน์ เรืองศรี, รอเจด สมานหมาน
กลุ่มคนในชุมชน	ศุภกร ศรีจันทร์, อรัญ กงนวลโย, อารีย์ คงทอง, เล็ก กู๊สมานเกียรติ, อรุณ พรหมศรี, ภิรมณ์ ทัดไทย, พรชนก หล้าหวัง, ศิริขวัญ พัดประคอง, อุษณา เจปะปอ, วิมล หลีกะหรี, วิทันศิริ และโส๊ะ, รัต้า หลีกะเจริญ, อรุณ แก้วเรียง, จารูณี นาทอง ลาย, สานากี รอหิม, อิสมาแอล เขียบบวช

1.2 แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร (Documentary) ได้แก่

- เอกสารการประชุม
- ผังรายการ
- เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัวิฑูชุมชน
- ฯลฯ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์ Key Informant ซึ่งได้แก่

ตารางที่ 4 : รายชื่อ Key Informant

ตำแหน่ง	วิฑูชุมชนควนเนียง	วิฑูชุมชนชาวทอง
ผู้ร่วมจัดตั้งวิฑูชุมชน และคณะกรรมการ บริหารงาน	- เมี้ยน ไชยณรงค์ - ศิริพล สัจจาพันธ์ - ประนอบ คงสม	- คาราวรรณ โอ๊ะจิง - ฌรัฐพงศ์ หลีกา

ตำแหน่ง	วิทยุชุมชนควนเนียง	วิทยุชุมชนชวาทอง
ผู้ดำเนินรายการ	- เมียน ไชยณรงค์ - อารี กุมบุรี	- คาราวรรณ โอ๊ะจี่
กลุ่มคนในชุมชน	- สว่าง สุวรรณโณ - วิชิต ยางทอง	- ศุภกร ศรีจันทร์ - อรัญ กงนวลโย

โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วยประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

- การบริหารงาน
- ระดับการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- วิเคราะห์ผังรายการ และเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ เพื่อพิจารณาถึงบทบาทและประโยชน์ของวิทยุชุมชน

ตัวอย่างแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ Key Informant

ตารางที่ 5 : ตัวอย่างแนวคำถามสัมภาษณ์

ประเด็นปัญหา	แนวคำถาม
วิทยุชุมชนมีการบริหารงานอย่างไร	<p>1. การบริหารจัดการบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีใครเข้าร่วมงานวิทยุชุมชนบ้าง/มีกลุ่มใดบ้าง - มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่เข้าร่วมงานหรือไม่ อย่างไร - การได้มาซึ่งบุคลากร ได้มาจากช่องทางใดบ้าง (เช่น รับสมัครผ่านสื่อ มีสื่อบุคคลชักชวน ฯลฯ) - ในเบื้องต้นของการดำเนินงานวิทยุชุมชน มีการทำความเข้าใจกับบุคลากรก่อนหรือไม่/ทำความเข้าใจในเรื่องใดบ้าง - คณะกรรมการบริหารงานวิทยุชุมชนมีใครบ้าง และมีเกณฑ์การคัดเลือกอย่างไร - อาสาสมัครซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของวิทยุชุมชนทางวิทยุชุมชนได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน

ประเด็นปัญหา	แนวคำถาม
<p>วิद्यุชุมชนมีการบริหารงานอย่างไร</p>	<p>มาก-น้อยแค่ไหน ถ้ามีจำนวนมากมีการจัดระบบอาสาสมัครอย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาสาสมัครมีบทบาทอย่างไรบ้าง - มีการฝึกอบรมให้อาสาสมัครหรือไม่ อย่างไร <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p> <p>2. การบริหารจัดการงบประมาณ</p> <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณของวิद्यุชุมชนได้มาจากแหล่งเงินทุนใดบ้าง/ทางวิद्यุชุมชนมีการระดมทุนอย่างไร - ทางวิद्यุชุมชนมีนโยบายด้านงบประมาณหรือไม่อย่างไร - ในรายการมีการโฆษณาสินค้าบ้างหรือไม่ อะไรบ้าง/เป็นสินค้าในท้องถิ่นหรือไม่ - รายได้จากการโฆษณาสินค้ามีจำนวนมาก-น้อยแค่ไหน มีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างไร - มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายหรือไม่ อย่างไร - ค่าใช้จ่ายแต่ละเดือน มีค่าใช้จ่ายในส่วนใดบ้าง - รายรับที่ได้ในแต่ละเดือนเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายหรือไม่ - หากรายรับไม่เพียงพอ มีการแก้ปัญหาอย่างไร <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p> <p>3. การบริหารจัดการงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในการบริหารจัดการงานวิद्यุชุมชนนั้นมีการบริหารจัดการโดยใครบ้าง - คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างไรบ้าง - มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างไร (เช่น แบ่งเป็นฝ่ายต่างๆ มีใครบ้าง เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างการบริหารจัดการ) - มีการวางหลักเกณฑ์ในการทำงานอย่างไร

ประเด็นปัญหา	แนวคำถาม
วิद्यุชุมชนมีการบริหารงานอย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการวางแผนงานอย่างไรบ้าง (เช่น งานด้านรายการ ด้านงบประมาณ ฯลฯ) - คนในชุมชนสามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงานได้หรือไม่ อย่างไร
วิद्यุชุมชนเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับใด	<ul style="list-style-type: none"> - วิद्यุชุมชนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมาก-น้อยแค่ไหน - คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิद्यุชุมชนด้านใดบ้าง อย่างไร
วิद्यุชุมชนมีบทบาทต่อชุมชนอย่างไรบ้าง และตอบสนองความต้องการของชุมชนหรือไม่อย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - วิद्यุชุมชนมีบทบาทต่อชุมชนอย่างไรบ้าง และตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างไร <p>*พิจารณาผังรายการ แล้ววิเคราะห์เนื้อหาที่นำเสนอผ่านวิद्यุชุมชน ว่ามีรายการอะไรบ้าง และให้อะไรแก่ชุมชน*</p>

โดยในส่วนของกำรสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะกำรจัดบันทึกเป็นเอกสารข้อมูลเมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งบันทึกเทปรายการเพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ เอกสารการประชุม ผังรายการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิद्यุชุมชน

3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อสังเกต และเก็บรวบรวมข้อมูลนอกเหนือจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- วิद्यุชุมชนควนเนียง ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ดำเนินรายการวิद्यุชุมชนควนเนียง และเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการในวันที่ 17 กันยายน 2549

- วิद्यุชุมชนชาวทอง ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ดำเนินรายการวิद्यุชุมชนชาวทอง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารสำคัญต่างๆ รวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 6 : แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็น	แนวทางการวิเคราะห์/ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์
การบริหารงานวิถุชุมชนในจังหวัด สงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการ - แนวคิดเรื่องการบริหารงานวิถุกระจายเสียง - แนวคิดเรื่องการบริหารงานวิถุชุมชน - ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์กรผู้ผลิต สื่อมวลชน (Organization Analysis)
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่องวิถุชุมชน (Community Radio) - ทฤษฎีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Communication Theory)
บทบาทของวิถุชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism)
วิถุชุมชนกับการตอบสนองความ ต้องการของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบเน้นการมีส่วนร่วม ของสื่อ (Democratic – Participant Media Theory)

3. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการบรรยาย การพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis description) รวมถึงใช้ตาราง และแผนภาพประกอบการอธิบาย โดยนำเสนอข้อมูลตามปัญหาคำนำวิจัย คือ

- การบริหารงานวิถุชุมชนในจังหวัดสงขลา ทั้ง 2 แห่ง
- ระดับของการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิถุชุมชนของในจังหวัดสงขลา ทั้ง 2 แห่ง

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

